

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMMISSION DE L'ÉCONOMIE, DE LA
PROTECTION DES CONSOMMATEURS ET DE
L'AGENDA NUMÉRIQUE

COMMISSIE VOOR ECONOMIE,
CONSUMENTENBESCHERMING EN DIGITALE
AGENDA

Mercredi

13-07-2022

Après-midi

Woensdag

13-07-2022

Namiddag

N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	Parti Socialiste
VB	Vlaams Belang
MR	Mouvement Réformateur
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	Open Vlaamse Liberalen en Democraten
Vooruit	Vooruit
Les Engagés	Les Engagés
DéFI	Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications :		Afkortingen bij de nummering van de publicaties :	
DOC 55 0000/000	Document parlementaire de la 55 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 55 0000/000	Parlementair stuk van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (op beigeleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes :	Bestellingen :
Place de la Nation 2	Natieplein 2
1008 Bruxelles	1008 Brussel
Tél. : 02/ 549 81 60	Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be	www.dekamer.be
e-mail : publications@lachambre.be	e-mail : publicaties@dekamer.be

SOMMAIRE

Question de Erik Gilissen à Petra De Sutter (VPM 1
Fonction publique et Entreprises publiques) sur
"Les tarifs en matière de télécommunications"
(55029283C)

Orateurs: **Erik Gilissen, Petra De Sutter**,
vice-première ministre et ministre de la
Fonction publique, des Entreprises publiques,
des Télécommunications et de la Poste

Question de Erik Gilissen à Petra De Sutter (VPM 3
Fonction publique et Entreprises publiques) sur
"Les objectifs en matière de connectivité"
(55029284C)

Orateurs: **Erik Gilissen, Petra De Sutter**,
vice-première ministre et ministre de la
Fonction publique, des Entreprises publiques,
des Télécommunications et de la Poste

INHOUD

Vraag van Erik Gilissen aan Petra De Sutter (VEM 1
Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven) over
"De telecomtarieven" (55029283C)

Sprekers: **Erik Gilissen, Petra De Sutter**,
vice-eersteminister en minister van
Ambtenarenzaken, Overheidsbedrijven,
Telecommunicatie en Post

Vraag van Erik Gilissen aan Petra De Sutter (VEM 3
Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven) over
"De connectiviteitsdoelstellingen" (55029284C)

Sprekers: **Erik Gilissen, Petra De Sutter**,
vice-eersteminister en minister van
Ambtenarenzaken, Overheidsbedrijven,
Telecommunicatie en Post

COMMISSION DE L'ÉCONOMIE,
DE LA PROTECTION DES
CONSOMMATEURS ET DE
L'AGENDA NUMÉRIQUE

du

MERCREDI 13 JUILLET 2022

Après-midi

COMMISSIE VOOR ECONOMIE,
CONSUMENTENBESCHERMING
EN DIGITALE AGENDA

van

WOENSDAG 13 JULI 2022

Namiddag

De openbare commissievergadering wordt geopend om 14.31 uur en voorgezeten door de heer Stefaan Van Hecke.

La réunion publique de commission est ouverte à 14 h 31 et présidée par M. Stefaan Van Hecke.

De **voorzitter**: De vraag nr. 55027524C van mevrouw Depraetere wordt omgezet in een schriftelijke vraag.

01 Vraag van Erik Gilissen aan Petra De Sutter (VEM Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven) over "De telecomtarieven" (55029283C)

01 Question de Erik Gilissen à Petra De Sutter (VPM Fonction publique et Entreprises publiques) sur "Les tarifs en matière de télécommunications" (55029283C)

01.01 Erik Gilissen (VB): Mevrouw de minister, de telecom-abonnementen zijn in ons land gemiddeld duurder dan in de buurlanden. Voor de basisabonnementen met weinig belminuten valt het nog mee, maar de prijs voor de uitgebreidere telecombundels ligt een pak hoger. Uit een studie van het BIPT blijkt dat die hogere prijzen niet verklaard kunnen worden door de kwaliteit van het netwerk.

De komst van een nieuwe mobiele operator zou de concurrentie moeten aanwakken en zorgen voor lagere prijzen, afhankelijk van de manier waarop de nieuwe speler zich in een prijzenoorlog zal opstellen.

Hoe verklaart u het feit dat de aanwezigheid van drie telecomspelers onvoldoende concurrentieel effect heeft op de prijsvorming? Op welke manier zal de komst van een vierde speler hier wel effect op hebben?

Edpnet heeft onlangs een klacht ingediend tegen Mobile Vikings wegens oneerlijke concurrentie. Kunt u hierover meer duidelijkheid verschaffen?

01.01 Erik Gilissen (VB): Les abonnements de télécommunications dans notre pays sont en moyenne plus onéreux que dans les pays voisins, surtout en ce qui concerne les packs télécom étendus. Il ressort d'une étude réalisée par l'IBPT que ces prix plus élevés ne se justifient pas par la qualité du réseau.

Comment la ministre explique-t-elle que la présence de trois acteurs de télécommunications sur le marché ne permette pas d'exercer une pression suffisante sur la formation des prix? En quoi l'arrivée d'un quatrième acteur changera-t-elle la donne? Qu'en est-il de la plainte déposée par edpnet contre Mobile Vikings pour concurrence déloyale?

01.02 Minister Petra De Sutter: Mijnheer Gilissen, over het algemeen gaat men ervan uit dat de concurrentiegraad verhoogt naarmate het aantal ondernemingen op de markt stijgt. De mobiele telecomsector is een speciale markt. Het aantal operatoren op die markt is beperkt, omdat het middel dat moet worden verdeeld, schaars is. De radiofrequenties zijn immers niet onbeperkt. Er zijn ook drempels, bijvoorbeeld pylons die moeten worden geplaatst voor de

01.02 Petra De Sutter, ministre: On part généralement du postulat que le degré de concurrence augmente avec le nombre d'entreprises présentes sur le marché. Le secteur des télécommunications mobiles est un marché particulier,

radioantennes. Dat is de reden waarom de mobiele telecomsector niet vergelijkbaar is met om het even welke andere markt.

De concurrentie kan ook worden verhoogd door het bestaan van de MVNO's, virtuele operatoren die het netwerk van andere operatoren gebruiken. Wij zien evenwel dat het aantal MVNO's in de voorbije jaren is afgenomen. Daar treedt ook een consolidatie op: Base is bijvoorbeeld overgenomen door Telenet en Mobile Vikings door Proximus.

De prijsindexcijfers die Statbel publiceerde, illustreren dat de prijzen op lange termijn voor mobiele diensten met drie operatoren gunstiger lijken te evolueren dan die voor vaste telecomdiensten, met twee netwerkoperatoren. Op basis van precedenten en verschillende studies kunnen we verwachten dat er met de vierde operator in het mobiele segment een prijsdaling op de markt zal optreden, zelfs als is de omvang van die daling moeilijk te voorspellen.

We kunnen vergelijken met landen zoals Frankrijk en Nederland, waar er recent een extra speler bij is gekomen. Daar zagen we de prijzen op korte tot middellange termijn dalen.

De Britse regulator Ofcom heeft een studie uitgevoerd naar het effect van een bijkomende speler op de prijzen. Als er van drie naar vier spelers wordt gegaan, wat bij ons zal gebeuren, dalen de prijzen met gemiddeld 17 tot 20 %. Dat is ook wat het BIPT aanvaardt als de te verwachten prijsdaling in dat segment.

U had ook een vraag over Edpnet. Ik kan bevestigen dat Edpnet een klacht heeft ingediend bij het BIPT wegens oneerlijke concurrentie van Mobile Vikings. Die klacht wordt onderzocht. De regulator zal op gepaste wijze op het gepaste moment handelen. Ik heb daarover geen verdere informatie.

avec obligatoirement un nombre limité d'opérateurs, les radio-fréquences n'étant pas infinies. Les pylônes nécessaires aux antennes radio sont, par ailleurs, un des obstacles auxquels on est confronté. D'autre part, la concurrence peut être renforcée par les opérateurs de réseaux mobiles virtuels (Mobile Virtual Network Operators - MVNO), qui utilisent le réseau d'autres opérateurs. Toutefois, le nombre de MVNO a diminué ces dernières années. Nous assistons à une consolidation avec le rachat de Base par Telenet et de Mobile Vikings par Proximus.

Les indices des prix à la consommation publiés par Statbel montrent qu'à long terme, les prix sur le marché des services mobiles comptant trois opérateurs évolueraient plus favorablement que les prix sur le marché des services de télécommunications fixes comptant deux opérateurs de réseau. Nous pouvons nous attendre à une baisse des prix avec l'arrivée du quatrième opérateur dans le segment mobile, bien que l'ampleur de cette baisse soit difficilement prévisible. En France et aux Pays-Bas, un acteur supplémentaire a entraîné une baisse des prix à court et moyen terme. Le régulateur britannique Ofcom a consacré une étude à l'incidence d'un régulateur supplémentaire sur les prix: si l'on passe de trois à quatre acteurs, les prix diminuent en moyenne de 17 à 20 %. C'est également ce que prévoit l'IBPT. Edpnet a, en effet, déposé une plainte auprès de l'IBPT pour concurrence déloyale de la part de Mobile Vikings. Cette plainte est en cours d'examen.

01.03 Erik Gilissen (VB): Mevrouw de minister, ik dank u voor het antwoord. Hopelijk zal de komst van een vierde speler de prijzen doen dalen. U hebt over 17 tot 20 %. De prijzen in de telecomsector zijn recent gestegen. Een prijsdaling is dus wenselijk, want België is een duur telecomland. De tarieven in België zijn vaak hoger dan in Duitsland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk.

01.03 Erik Gilissen (VB): J'espère que l'arrivée d'un quatrième acteur permettra de faire baisser les tarifs, car les prix dans le secteur des télécommunications ont encore augmenté récemment et la Belgique est un pays où les

De vraag rijst of een monopolie of een overmachtspositie van Proximus als beheerder van het netwerk niet de oorzaak kan zijn. Mobile Vikings, een dochteronderneming van Proximus, heeft een klacht ingediend wegens oneerlijke concurrentie.

Het lijkt mij dat een doorlichting van de tarieven die tussen de operatoren aangerekend worden, toch wel aan de orde is om oneerlijke concurrentie uit te sluiten en om te voorkomen dat Proximus aan de ene provider goedkopere tarieven aanrekent dan aan de andere.

Laten wij hopen dat de prijzen zullen zakken en dat de factuur voor de eindgebruiker uiteindelijk naar beneden kan.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

02 Vraag van Erik Gilissen aan Petra De Sutter (VEM Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven) over "De connectiviteitsdoelstellingen" (55029284C)

02 Question de Erik Gilissen à Petra De Sutter (VPM Fonction publique et Entreprises publiques) sur "Les objectifs en matière de connectivité" (55029284C)

02.01 Erik Gilissen (VB): Mevrouw de minister, in uw beleidsnota kondigde u aan werk te zullen maken van de Europese connectiviteitsdoelstellingen. Deze houden in om alle huishoudens tegen 2025 toegang te geven tot een internetverbinding van 100 Mbps, te zorgen voor 5G-dekking in alle stedelijke gebieden en op de belangrijke vervoersroutes, en gigabitconnectiviteit te waarborgen voor de sociaal-economische entiteiten. Er was wel een achterstand in te halen ten aanzien van de andere Europese landen, maar voor 2022 was de doelstelling duidelijk, namelijk iedereen toegang tot internet geven.

Ondertussen moeten er in heel wat dunbevolkte, niet-stedelijke gebieden nog kilometers glasvezel worden uitgerold. Proximus is nog volop bezig om glasvezel te leggen tot bij heel wat klanten en Telenet, dat weliswaar een voorsprong heeft, is nog aan het onderhandelen met Fluvius.

Waarom is er in Limburg relatief weinig glasvezel? Zal de uitrol in alle provincies gelijkmatig verlopen? Wat zijn de streefdoelen per provincie en met welk tijdpad? Binnen welke termijn verwacht u dat de uitrol van het glasvezelnetwerk volledig voltooid zal zijn?

Bent u van mening dat het zinvol is om parallelle glasvezelnetwerken te leggen of wordt er samengewerkt? Waarom werd er niet voor gekozen om 5G eerst in de industriezones op te starten? Binnen welke termijn verwacht u alle Europese connectiviteitsdoelstellingen te behalen?

02.02 Minister Petra De Sutter: Mijnheer Gilissen, bedankt voor uw vragen over de connectiviteitsdoelstellingen die moeten leiden tot toegang tot snel internet voor iedereen in ons land, ongeacht de woonplaats.

U weet dat de telecommarkt een vrijgemaakte markt is. Dat houdt in dat de operatoren zelf bepalen waar ze hun netwerk uitrollen. Limburg

services de télécommunications sont onéreux. La question se pose de savoir si Proximus, en tant que gestionnaire de réseau, n'occupe pas une position dominante démesurée. La question d'un audit des tarifs facturés entre les opérateurs me semble d'actualité si on veut exclure toute concurrence déloyale.

02.01 Erik Gilissen (VB): Dans sa note de politique générale, la ministre a annoncé qu'elle s'efforcerait d'atteindre les objectifs européens en matière de connectivité d'ici 2025. En tout état de cause, chacun devrait avoir accès à Internet d'ici 2022. Toutefois, la fibre optique n'a pas encore été installée partout.

Pourquoi le Limbourg est-il relativement peu équipé en fibre optique? La fibre sera-t-elle déployée uniformément dans toutes les provinces? Quels sont les objectifs par province? Pour quand le déploiement du réseau de fibre optique doit-il être achevé? Est-il judicieux de créer des réseaux parallèles de fibre optique ou prévoit-on une coopération? Pourquoi la 5G n'est-elle pas déployée d'abord dans les zones industrielles? Dans quel délai la ministre pense-t-elle atteindre tous les objectifs européens en matière de connectivité?

02.02 Petra De Sutter, ministre: Le marché des télécommunications a été libéralisé et les opérateurs déterminent donc eux-mêmes où ils déploient leur réseau. Étant les provinces flamandes les moins densément peuplées, le

en West-Vlaanderen zijn de twee dunst bevolkte provincies van Vlaanderen. De bevolkingsdichtheid is een belangrijke parameter voor het al dan niet rendabel zijn van de uitrol van de projecten.

Proximus heeft al aangekondigd tegen 2028 70 % van de bevolking te willen voorzien van glasvezelverbindingen. Het bedrijf heeft recent ook aangekondigd om tegen 2032 naar 95 % te willen gaan. U weet dat de laatste procenten de duurste zijn. Dat zijn namelijk de gebieden waar minder mensen wonen en waar het ook logistiek of operationeel veel moeilijker is om netwerk uit te rollen.

Anderzijds hebben Telenet en Fluvius inderdaad in een intentie-akkoord aangekondigd dat ze ook glasvezel willen uitrollen in Vlaanderen. Dat betekent dat we op termijn zeker en vast in het grootste deel van het land glasvezel zullen hebben. Het is wel te verwachten dat in een eerste fase voorrang zal worden gegeven aan de dichter bevolkte steden. Vergeet ook niet dat Telenet, waarvan het kabelnetwerk eigenlijk voldoet aan de connectiviteitsdoelstellingen op het vlak van gigabitconnectiviteit, nu al bijvoorbeeld meer dan 98 % van Limburg dekt.

De vraag over parallelle glasvezelnetwerken lijkt mij zeer correct. Daaromtrent is het BIPT van oordeel dat parallelle glasvezelnetwerken – ook wel *overbuild* genoemd, het woord spreekt voor zich – niet afgeraden moeten worden. Integendeel, zo wordt de concurrentie het best beschermd. Zoals u weet, is de mogelijkheid van concurrentie op de telecommarkt, een Europese verplichting, een bijzonder belangrijke parameter. Men gaat ervan uit dat een situatie waarin er maar één glasvezelnetwerk zou zijn, kan leiden tot monopolies of tot situaties waarin een bepaalde operator keuzes maakt die een marktvoordeel voor hemzelf betekenen. Met andere woorden, de verplichting tot samenwerking zou bijvoorbeeld de uitrol van Proximus kunnen vertragen.

Als operatoren *overbuild* willen vermijden – wij laten dat over aan de markt –, dan kunnen zij onderling akkoorden sluiten over hun dekking, binnen de grenzen van het mededingingsrecht. Persoonlijk ben ik er voorstander van dat operatoren samenwerken en dat ze afspraken maken met betrekking tot hun infrastructuur.

U vroeg ook waarom 5G niet eerst in industriezones uitgerold werd. Zoals u weet, is door het systeem van de testlicenties van het BIPT lokale uitrol al mogelijk sinds 2020. Op dit moment zijn er dus al flink wat zakelijke en industriële toepassingen die op 5G draaien, heel specifiek in industriezones, havengebieden en luchthavens. Dat gebeurt via de 3,6 GHz-frequentieband. Dat zijn ook de gebieden waarover volgens mij iedereen het eens is dat 5G er het grootste potentieel heeft. Veel meer dan voor de consumenten gaat het om industriële toepassingen. Op die locaties zal 5G, nu al en in de toekomst nog meer, innovatieve toepassingen mogelijk maken. De competitie tussen de operatoren zal hier ook volop spelen. Hoewel er geen dekkingverplichtingen van toepassing zijn en er nieuwe antennes vereist zijn, verwacht ik toch dat van de operationele uitrol van 5G in die gebieden prioritair werk zal worden gemaakt.

Waarom worden geen nieuwe antennes geplaatst? Die zijn er al want met de testlicenties heeft men al voor de infrastructuur gezorgd. Er zal daar voornamelijk verder op worden ingezet.

Limbourg et la Flandre occidentale sont moins rentables. Proximus souhaite équiper 70 % de la population en fibre optique d'ici 2028 et évoluer vers 95 % d'ici 2032. Les derniers pourcentages sont les plus onéreux.

Telenet et Fluvius souhaitent également déployer la fibre optique en Flandre, mais ces entreprises donneront, elles aussi, la priorité aux villes dans une première phase. Par ailleurs, Telenet, dont le réseau câblé répond aux objectifs en matière de connectivité gigabit, couvre déjà plus de 98 % du Limbourg.

L'IBPT estime que les réseaux parallèles de fibre optique ne doivent pas être découragés, car ils protègent la concurrence. À défaut, nous risquerions de nous retrouver dans une situation de monopole ou un opérateur pourrait effectuer des choix qui lui sont avantageux. Les ententes, auxquelles je suis favorable, doivent donc être laissées au marché.

S'agissant de la 5G, le déploiement local est déjà possible depuis 2020 grâce aux licences tests de l'IBPT, qui sont déjà utilisées dans un grand nombre de zones industrielles, de zones portuaires et d'aéroports. À cette fin, il est fait usage de la bande de fréquence de 3,6 GHz. C'est dans ces zones que la 5G a le plus grand potentiel. Je m'attends à ce que la priorité soit donnée au déploiement opérationnel de la 5G dans ces zones. Les licences de tests ont déjà permis l'installation des antennes requises. La 5G sera également déployée assez rapidement dans la bande de fréquence de 700 MHz. Les infrastructures existantes pour la 4G seront réutilisées dans ce cadre.

Les opérateurs se sont vu imposer une obligation de couverture très élevée, de 70 % de la population dans l'année et de 99,5 % dans

In de 700 MHz-frequentieband zal 5G ook vrij snel worden uitgerold. Daar wordt immers de bestaande infrastructuur gebruikt die nu al voor 4G wordt gebruikt en die kan worden hergebruikt.

Wij hebben daarom dus ook een heel hoge dekkingsverplichting opgelegd aan de operatoren. U weet dat zij binnen het jaar 70 % van de bevolking moeten dekken en 99,5 % binnen twee jaar. In de 700 MHz-frequentieband kan dat boven op de bestaande infrastructuur. Dat kan dus heel snel voor de bestaande operatoren. Voor de nieuwe operator is de dekkingsverplichting enigszins soepeler gemaakt. Die moet immers van nul beginnen.

Met andere woorden, dankzij de versnelde uitrol van glasvezel, de komst van 5G en de subsidies voor witte zones, die de federale overheid vrijmaakt – wanneer de markt dat niet doet, moet de overheid ingrijpen – kan ik vrij zeker stellen dat wij de connectiviteitsdoelstellingen die Europa ons oplegt, zeker zullen halen binnen de vooropgestelde termijnen.

02.03 Erik Gilissen (VB): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoorden.

Een degelijke infrastructuur is de *backbone* van de toekomst. Daarover zijn wij het eens. Onze bedrijven moeten voor hun werking over goede en snelle verbindingen kunnen beschikken. Niet alleen weginfrastructuur is belangrijk, ook telecominfrastructuur wordt in de huidige digitale wereld steeds belangrijker.

Er is achterstand in Limburg. Er wordt gezegd dat Limburg altijd wat achterophinkt. Ik hoop dat Limburg niet opnieuw de rode lantaarn zal dragen. Het is immers belangrijk voor onze bedrijven dat ze goede, snelle verbindingen hebben, om competitief te kunnen zijn.

Dat is een van de redenen waarom ik indertijd heb opgeroepen om 5G in eerste instantie ook voor de bedrijventerreinen uit te rollen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

*De openbare commissievergadering wordt gesloten om 14.46 uur.
La réunion publique de commission est levée à 14 h 46.*

les deux ans. C'est possible à bref délai pour les opérateurs existants, qui peuvent réutiliser l'infrastructure dans la bande de fréquences 700 MHz, tandis que pour les nouveaux opérateurs, l'obligation de couverture est assouplie.

Le déploiement accéléré de la fibre optique, l'arrivée de la 5G et les subventions pour les zones blanches permettront presque certainement d'atteindre les objectifs en matière de connectivité dans les délais impartis.

02.03 Erik Gilissen (VB): Dans le monde numérique, les entreprises ont besoin d'une bonne infrastructure de télécommunications, y compris dans le Limbourg. D'où mon appel à déployer la 5G en priorité sur les terrains d'activités économiques.